

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 327/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. októbra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Ing. K. M., súdneho exekútora, K., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 CoE 84/2007 z 31. marca 2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Ing. K. M. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. augusta 2008 doručená sťažnosť JUDr. Ing. K. M., súdneho exekútora, K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 CoE 84/2007 z 31. marca 2008.

Z obsahu sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ ako súdny exekútor v exekučnej veci oprávneného S., a. s., B. (ďalej len „oprávnený“), proti povinnému M. P., K., o zaplatenie 10 588 Sk s príslušenstvom vedenej pod sp. zn. EX 689/97 podal 22. januára 2007 Okresnému súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) návrh na zastavenie exekúcie. Okresný súd uznesením sp. zn. Er 838/97 zo 16. apríla 2007 exekúciu v predmetnej veci zastavil a súčasne oprávnenému uložil nahradiť sťažovateľovi trovy exekúcie v sume 4 767 Sk. Sťažovateľ podal 3. mája 2007 proti uvedenému uzneseniu odvolanie.

Krajský súd uznesením sp. zn. 4 CoE 84/2007 z 31. marca 2008 potvrdil uznesenie okresného súdu vo výroku o náhrade trov exekučného konania. Súčasne sťažovateľovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania proti oprávnenému.

Podľa tvrdenia sťažovateľa:

«Súd môže preskúmať vyčíslenie trov exekúcie a nepriznať exekútorovi trovy exekúcie účelne vynaložené.

V predmetnej veci však nie je spornou otázka, či úkony uvedené vo vyčíslení trov súdneho exekútora boli účelne vynaložené, ale v tom, či možno podľa ustanovenia § 14 ods. 1 písm. a) za počet hodín účelne vynaložených na exekúciu považovať súčet všetkých účelne vynaložených hodín, bez ohľadu na skutočnosť, že exekučná činnosť bola vykonávaná v rôznych dňoch. Sťažovateľ je toho názoru, že súd je orgánom, ktorý je oprávnený vykladať a aplikovať zákon, ale toto jeho právo podlieha určitým obmedzeniam, spočívajúcim v tom, že výklad a aplikácia zákonov musí byť v súlade s ich obsahom, zmyslom a cieľom. V predmetnej veci Krajský súd v Košiciach pokiaľ potvrdil rozhodnutie súdu I. stupňa, konal v rozpore s obsahom, zmyslom a účelom zákona č. 233/1995 Z. z., jeho ustanovenia § 196, Vyhlášky č. 288/1995 Z. z., jej ustanovenia § 14.

Rovnaký názor, teda, že spočítavanie časov jednotlivých úkonov pri priznávaní trov exekúcie exekútorovi je v rozpore s ustanoveniami Zákona č. 233/1995 Z. z. a Vyhlášky č. 288/1995 Z. z., zaujal aj Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí 2 MCdo 16/2005.

Aj Krajský súd v Košiciach vo svojom uznesení sp. zn. 5 CoE 74/2006-41 zo dňa 30. 3. 2007, ktorým zmenil uznesenie prvostupňového súdu, práve na odvolanie exekútora, namietajúceho okrem iného nesprávny postup súdu I. stupňa pri sčítavaní časov vynaložených potrebných na jednotlivé úkony exekučnej činnosti uviedol:

„Z citovaného § 14 ods. 2 prvá veta vyhlášky možno jeho jazykovým (gramatickým) výkladom vyvodiť, že odmena patrí exekútorovi aj vtedy, ak úkon exekučnej činnosti netrval celú hodinu, že odmena sa určuje za jednotlivé úkony a preto sčítanie času trvania jednotlivých úkonov exekučnej činnosti nepresahujúcich jednu hodinu je v rozpore s týmto ustanovením.“

Rovnako Krajský súd v Košiciach v uznesení sp. zn. 2 CoE 113/2006 zo dňa 23. 3. 2007 uviedol:

„Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom súdu I. stupňa, že súdny exekútor nemá nárok na náhradu základnej hodinovej sadzby za každý úkon exekučnej činnosti, ale za celkový čas účelne vynaložený na jednotlivé úkony exekučnej činnosti uvedené v časovej špecifikácii. Podľa názoru odvolacieho súdu z citovaného ustanovenia § 14 ods. 2 veta prvá Vyhlášky č. 288/1995 Z. z. možno jeho jazykovým (gramatickým) výkladom vyvodiť, že odmena patrí exekútorovi aj vtedy, ak úkon exekučnej činnosti netrval celú hodinu. Odmena súdneho exekútora sa určuje za jednotlivé úkony a preto sčítanie času trvania jednotlivých úkonov exekučnej činnosti nepresahujúcich jednu hodinu, je v rozpore s týmto ustanovením.“

Ako vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 M-Cdo 16/2005 zo dňa 28. 4. 2006:

„Podľa dovolacieho súdu z ostatne citovanej právnej normy možno jej jazykovým (gramatickým) výkladom vyvodiť iba to, že základná hodinová sadzba odmeny exekútora je 200 Sk za každú, hoci aj začatú hodinu úkonu exekučnej činnosti. Táto odmena patrí exekútorovi aj vtedy, ak úkon exekučnej činnosti netrval celú hodinu. Odmena súdneho exekútora sa určuje za jednotlivé úkony; sčítanie času trvania jednotlivých úkonov

exekučnej činnosti nepresahujúcich jednu hodinu, je v rozpore s citovanými právnymi normami.“

Rozhodnutie odvolacieho súdu, teda Krajského súdu v Košiciach je teda zjavne arbitrárne, účinok jeho interpretácie a aplikácie právnych predpisov je nezlučiteľný so základnými právami zaručenými sťažovateľovi Ústavou SR.»

Sťažovateľ ďalej uviedol, že ako „súdny exekútor, vykonával v exekučnom konaní od podania návrhu exekučnú činnosť. V priebehu exekúcie teda vznikli trovy exekúcie dvojakého druhu, a to odmena súdneho exekútora a hotové výdavky.

Odmena súdneho exekútora pozostáva z hodinovej odmeny za výkon exekučnej činnosti, ktorú exekútor vykonal a ktorá smerovala k vymoženiu pohľadávky oprávnenej. Všetky tieto úkony boli účelné a v prospech oprávnenej a sťažovateľ ich v návrhu na zastavenie exekúcie špecifikoval.“

Sťažovateľ v tejto súvislosti namieta, že „uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 CoE 84/2007 zo dňa 31. 3. 2008 došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prejednanie veci zákonom ustanoveným spôsobom podľa článku 46 ods. 1 Ústavy, na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 Dohovoru, práva na ochranu vlastníckeho práva podľa článku 20 ods. 1 a na ochranu pred vyvlastnením podľa článku 20 ods. 3 Ústavy SR“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že jeho základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 dohovoru boli uznesením krajského súdu sp. zn. 3 CoE 84/2007 z 31. marca 2008 porušené, zruší uvedené uznesenie a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie, zakáže krajskému súdu pokračovať v porušovaní ním označených práv a zaviazá ho nahradiť mu všetky trovy tohto konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade krajského súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05, IV. ÚS 133/08).

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie jeho základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva zaručeného v čl. 6 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 3 CoE 84/2007 z 31. marca 2008, ktorým

potvrdil uznesenie okresného súdu zo 16. apríla 2007 vo výroku o náhrade trov exekúcie. Ústavný súd sa v prvom rade sústredil na posúdenie otázky, či v danom prípade mohlo dôjsť napadnutým uznesením krajského súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru.

Z predloženého rovnopisu uznesenia okresného súdu bolo zistené, že tento súd rozhodol o podaní sťažovateľa, ktorým požiadal o zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. c) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) tak, že exekúciu zastavil a súčasne oprávneného zaviazal nahradiť sťažovateľovi trovy exekúcie v sume 4 767 Sk, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť tým, že krajský súd mu ako súdnemu exekútorovi v dôsledku nesprávnej aplikácie § 14 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška o odmenách a náhradách súdnych exekútorov“) nepriznal trovy exekúcie v rozsahu, v akom si ich v uvedenom konaní uplatnil (t. j. v sume 8 099 Sk).

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu je zrejmé, že pri potvrdení náhrady trov exekúcie vychádzal z § 203 Exekučného poriadku, podľa ktorého ak dôjde k zastaveniu exekúcie, môže súd uložiť oprávnenému, aby nahradil trovy exekúcie. Pri vyčíslení trov exekúcie vychádzal krajský súd z § 14 vyhlášky o odmenách a náhradách súdnych exekútorov, na ktorého znenie vo svojom rozhodnutí sa odvolával. K argumentácii sťažovateľa týkajúcej sa nesprávneho vyčíslenia trov exekúcie v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia krajský súd uviedol:

«... ustanovenie § 14 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z. z. uvádza, že pri zastavení exekúcie sa odmena súdneho exekútora za výkon exekúcie určuje podľa počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu a tiež paušálnou sumou za úkony exekučnej činnosti. Odmena súdneho exekútora sa skladá z dvoch zložiek. V prvom prípade je to počet hodín účelne vynaložených na exekúciu, teda čas účelne vynaložený na exekúciu. Je zrejmé, že ide

o celkový čas, a to iba účelne vynaložený na exekúciu bez ohľadu na počet (množstvo) úkonov exekučnej činnosti. Počet úkonov exekučnej činnosti v danom prípade, alebo dátum jeho vykonávania je rozhodujúci iba z hľadiska ich samotnej dĺžky, pričom túto dĺžku je povinný súd preskúmať z hľadiska účelnosti, t. j., či niektorý úkon exekučnej činnosti nebol vykonávaný neprimerane dlhú dobu.

Nemôže obstať taká právna argumentácia „v určení počtu hodín na exekúciu (resp. času)“, aká vychádza z toho, že za každý jednotlivý úkon je potrebné samostatne vypočítavať výšku časovej odmeny, a to ani pri argumente, že úkony boli vykonávané v rôzne dni. V tomto prípade totiž nehovoríme o počte hodín vynaložených na exekúciu, ale o počte úkonov, pri ktorých sa odmena vypočítava jednotlivo, t. j. pri každom úkone samostatne v závislosti od dĺžky úkonu. Nesprávnosť argumentov súdneho exekútora ako odvolateľa pri výpočte odmeny podľa počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu, potvrdzuje existencia druhej zložky nároku na odmenu, ktorou je paušálna suma za jednotlivé úkony exekučnej činnosti podľa ust. § 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky č. 288/1995 Z. z., ktorá stojí popri „časovej odmene“ podľa § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 288/1995 Z. z. Úkony exekučnej činnosti, za ktoré patrí paušálna suma súdnemu exekútorovi taxatívne vymedzuje ust. § 15 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z. z...

K rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2MCdo 16/2005 zo dňa 28. 4. 2006 odvolací súd poznamenáva, že právnou otázkou výkladu a aplikáciu ust. § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 288/1995 Z. z. sa zaoberal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky rovnako aj v rozsudku sp. zn. 1MCdo 7/2006 z 28. 5. 2007, ktorý v odôvodnení uviedol, že pri výpočte odmeny súdneho exekútora je určujúci čas potrebný na vykonanie exekúcie bez zreteľa na počet úkonov, ktoré si exekúcia vyžaduje. Sčítanie času trvania jednotlivých úkonov exekučnej činnosti a na základe tohto súčtu určenie odmeny podľa § 14 ods. 2 cit. vyhlášky, je v súlade s ust. § 14 ods. 1 písm. a)...

Z hľadiska uvedeného preto odvolací súd zastáva právny názor, že výklad ust. § 14 ods. 1 písm. a) a ods. 2 citovanej vyhlášky súdom prvého stupňa má svoju právnu ako aj logickú opodstatnenosť a preto námietka ohľadne nesprávneho právneho posúdenia veci v súvislosti so sčítaním času pri jednotlivých úkonoch exekučnej činnosti nie je relevantná.»

V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že do pôsobnosti všeobecného súdu z dôvodov tvrdených sťažovateľom môže zasiahnuť len vtedy, ak by jeho rozhodovanie (a jemu predchádzajúci postup) bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie označených základných práv sťažovateľa, ktoré nebolo napravené ani v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov (napr. I. ÚS 24/00, I. ÚS 15/01, III. ÚS 53/02).

Ústavný súd je toho názoru, že interpretácia a aplikácia § 203 Exekučného poriadku v spojení s § 14 vyhlášky o odmenách a náhradách súdnych exekútorov, ktorou súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci dospeli k záveru, že za počet hodín účelne vynaložených na exekúciu možno považovať súčet všetkých účelne vynaložených hodín, bez ohľadu na skutočnosť, že exekučná činnosť bola vykonávaná v rôznych dňoch, nie je v rozpore s účelom a cieľom uvedených ustanovení, ktoré vo svojom texte nesporne obsahujú zákonnú možnosť nepriznať náhradu trov zastavenej exekúcie v celom rozsahu uplatnenom súdnym exekútorom, ktoré pri výkone exekúcie do jej zastavenia vynaložil.

Ústavný súd konštatuje, že samotná skutočnosť, že v konečnom dôsledku môže nastať stav, keď nebudú uspokojené všetky nároky exekútora pri výkone exekúcie, nemusí viesť k protiústavným dôsledkom. Toto riziko, ktoré exekútor nesie, je odôvodnené a do značnej miery kompenzované jeho v podstate monopolným postavením pri výkone exekúcie. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (Van der Musselle proti Belgicku, rozsudok z 23. novembra 1983, séria A, č. 70), v ktorom bolo zdôraznené, že riziko s výkonom určitej profesie (citované v prípade advokáta), kam spadá i riziko neuhradenia odmeny za odvedenú prácu, je na druhej strane vyvážené výhodami súvisiacimi s výkonom tejto profesie.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa odlišnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), pokiaľ ide o spôsob vyčíslenia trov exekúcie, ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1

písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (mutatis mutandis I. ÚS 17/01).

Vzhľadom na sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru ústavný súd v súvislosti so svojou doterajšou judikatúrou zdôrazňuje, že ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03, I. ÚS 130/06, I. ÚS 371/06).

Uznesenie krajského súdu z 31. marca 2008 je podľa názoru ústavného súdu riadne a náležite odôvodnené. Ústavný súd nezistil skutočnosti, z ktorých by boli vyvedené závery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné, resp. neutržateľné, a ktoré by súčasne mali za následok namietané porušenie označených práv sťažovateľa. Skutočnosť, že sa sťažovateľ s uznesením krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho postupu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 326/07) poukázal na svoj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj označené práva, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy by bolo možné uvažovať v zásade len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo

k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Aplikujúc uvedený právny názor na sťažnosť sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu nenaznačujú, že by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, a preto ústavný súd aj v tejto časti sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Nad rámec uvedeného ústavný súd pripomína, že obdobne ako v tomto rozhodnutí, rozhodol už aj v iných porovnateľných veciach (pozri napr. II. ÚS 34/08, III. ÚS 30/08, IV. ÚS 38/08, IV. ÚS 133/08).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. októbra 2008